

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
DANYCH OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 14 września 2018 r.

ZSPU.027.140.2018.

**Pan
Wojciech Hermeliński
Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa**

w związku z pojawiającym się problemem dotyczącym zawierania umów o wzajemnym powierzeniu przetwarzania danych osobowych pomiędzy Krajowym Biurem Wyborczym a jednostkami samorządu terytorialnego Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych informuje, że w świetle rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.)¹, dalej: RODO praktyka taka jest nieprawidłowa **z uwagi na to, iż podmiotom realizującym ww. umowy przysługuje status administratorów**. O statusie administratora przesądza zakres i cel realizowanych zadań na podstawie przepisów prawa wyborczego.

Zarówno zadania Krajowego Biura Wyborczego, jak i jednostek samorządu terytorialnego zostały wskazane w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r., poz. 754 z późn. zm.). W akcie tym w art. 156 wskazano m.in., iż obsługę i techniczno-materiałne warunki pracy obwodowych i terytorialnych komisji wyborczych oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy,

¹ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018 r., s. 2.

powiatu lub województwa, opowiada odpowiednio wójt, starosta lub marszałek województwa (z zastrzeżeniem art. 191e § 1, art. 437, art. 458a, art. 467a i art. 484 Kodeksu wyborczego). Zadania wykonywane w tym zakresie są zadaniami zleconymi jednostek samorządu terytorialnego. W art. 187§ 2 Kodeksu wyborczego wskazano natomiast, że do zadań Krajowego Biura Wyborczego należy zapewnienie warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych, związanych z organizacją i przeprowadzaniem wyborów i referendów w zakresie określonym w kodeksie oraz innych ustawach.

Należy podkreślić, że art. 189 Kodeksu wyborczego daje podstawy do współpracy pomiędzy ww. podmiotami wskazując, iż Krajowe Biuro Wyborcze współdziała z właściwymi organami administracji rządowej oraz jednostkami samorządu terytorialnego w celu realizacji zadań związanych z organizacją i przeprowadzaniem wyborów oraz referendów. Przepis odsyła do zasad współdziałania, w tym zakresie z jednostkami samorządu terytorialnego, zawartych w art. 156 ww. ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe uregulowania wskazać należy, że zadania związane z obsługą i techniczno-materialnymi czynnościami, które niewątpliwie wiążą się z przetwarzaniem danych osobowych zarówno w przypadku jednostek samorządu terytorialnego, jak i Krajowego Biura Wyborczego wynikają bezpośrednio z przepisów prawa wyborczego i podmioty te w zakresie przetwarzanych przez siebie danych będą ich administratorami w rozumieniu przepisów RODO.

Zgodnie z art. 4 pkt 7 RODO „administrator” oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych; jeżeli cele i sposoby takiego przetwarzania są określone w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, to również w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego może zostać wyznaczony administrator lub mogą zostać określone konkretne kryteria jego wyznaczania.

Zupełnie inny status cechuje podmiot przetwarzający. Jest nim bowiem, zgodnie z artykułem 4 pkt. 8 RODO osoba fizyczna lub prawna, organ publiczny, jednostka lub inny podmiot, który przetwarza dane osobowe w imieniu administratora. W artykule 28 ust 1 RODO doprecyzowano, że jeżeli przetwarzanie ma być dokonywane w imieniu administratora, korzysta on wyłącznie z usług takich podmiotów przetwarzających, które zapewniają wystarczające gwarancje wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, by przetwarzanie spełniało wymogi niniejszego rozporządzenia i chroniło prawa osób, których dane dotyczą.

Zgodnie z art. 28 ust 3 RODO przetwarzanie przez podmiot przetwarzający odbywa się na podstawie umowy lub innego instrumentu prawnego, które podlegają prawu Unii lub prawu państwa członkowskiego i wiążą podmiot przetwarzający i administratora, określając:

- przedmiot i czas trwania przetwarzania;
- charakter i cel przetwarzania;

- rodzaj danych osobowych oraz kategorie osób, których dane dotyczą;
- obowiązki i prawa administratora.

W związku z obowiązkiem określonym w akapicie pierwszym lit. h) podmiot przetwarzający niezwłocznie informuje administratora, jeżeli jego zdaniem wydane mu polecenie stanowi naruszenie niniejszego rozporządzenia lub innych przepisów Unii bądź państwa członkowskiego o ochronie danych.

Zawarcie umowy powierzenia oznacza powierzenie realizacji własnego celu innemu podmiotowi, który będzie odpowiedzialny za przetwarzanie danych wyłącznie w zakresie wskazanym w umowie. Nie można także być jednocześnie administratorem danych i przetwarzającym dane w tym samych celach, gdyż jak ww. status administratora cechuje się pełną autonomią, w przeciwieństwie do statusu przetwarzającego dane osobowe, działającego w granicach zawartej umowy. Analiza przepisów Kodeksu wyborczego i wydanych na jego podstawie rozporządzeń, np. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie spisu wyborców (Dz.U. z 2015 r. poz. 5) czy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1316 z późn. zm.), wskazuje, że zarówno Krajowe Biuro Wyborcze, jak i jednostki samorządu terytorialnego, realizując swoje ustawowe obowiązki związane z obsługą wyborów w obszarze realizacji swoich zadań, są administratorami danych przetwarzanych dla ich realizacji. W trakcie kampanii, kiedy współdziałają w celu realizacji zadań związanych z obsługą i techniczno-materialnymi warunkami prac komisji wyborczych, a zatem wspólnie ustalają cele i sposoby przetwarzania danych osobowych wykorzystywanych w tym celu, stając się współadministratorami. Nie można więc relacji pomiędzy ww. podmiotami kształtować w oparciu o przepisy art. 28 RODO, poprzez zawieranie umów o wzajemnym powierzeniu przetwarzania danych osobowych. Charakterystyka relacji pomiędzy stronami wskazanymi w przytoczonym przepisie odbiega zasadniczo od konstrukcji zasad współpracy administratorów lub współadministratorów wynikających z prawa wyborczego.

Uszczegółowienie współpracy pomiędzy administratorami i współadministratorami danych osobowych, których relacje precyzują w dużej mierze przepisy Kodeksu wyborczego, nie powinny być regulowane na podstawie umowy o powierzeniu przetwarzania danych wynikającej z art. 28 RODO lecz kształtowane z wykorzystaniem innych instrumentów prawnych w postaci, np. porozumień lub umów pomiędzy uprawnionymi podmiotami, w których zostałyby doprecyzowane, np. zasady bezpieczeństwa przetwarzanych danych.

Analizując przepisy kodeksu wyborczego pod kątem RODO - Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych opublikował na stronach internetowych urzędu poradnik dotyczący ochrony danych osobowych w kampanii wyborczej, w którym wskazano m.in. prawa i obowiązki administratorów przetwarzających dane w ramach tzw. administracji wyborczej. Głębsza analiza wskazanych w powyższym materiale zagadnień dotyczących wyborów i ochrony danych osobowych niewątpliwie pozwoli podmiotom odpowiedzialnym za realizację przepisów prawa wyborczego także na wprowadzenie odpowiednich rozwiązań w zakresie ochrony danych osobowych.

Prawidłowa realizacja wynikających z RODO obowiązków przez odpowiedzialnych za przetwarzanie danych osobowych w trakcie kampanii wyborczej administratorów jest niezwykle istotna, ponieważ naruszenie przepisów tego aktu może skutkować m.in. nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych przez organ nadzorczy. Osobie której prawa naruszono mogą przysługiwać roszczenia, o których mowa także w art. 92 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r. poz.1000) oraz z art. 79 RODO. Biorąc pod uwagę możliwe konsekwencje wynikające z przytoczonych przepisów, Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych zwraca się z prośbą o zwrócenie uwagi podmiotom realizującym swoje zadania w trakcie wyborów, na konieczność przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

PREZES URZĘDU
OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

dr Ewelina Błotnicka